

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Projekt współfinansowany przez
Unię Europejską w ramach
Europejskiego Funduszu
Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu			Kod ECTS
Programowanie i planowanie ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu			7.2.0690
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Badań Krajobrazu i Kształtowania Środowiska			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	wszystkie
Wydział Nauk Społecznych	Geografia społeczno-ekonomiczna z elementami GIS	forma	wszystkie
		moduł	wszystkie
		specjalnościowy	wszystkie
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr Wojciech Staszek; prof. UG, dr hab. Mariusz Kistowski; prof. UG, dr hab. Jarosław Czochoński; dr Barbara Korwel-Lejkowska; dr hab. Paweł Wiśniewski			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		8	
Wykład, Ćw. laboratoryjne		udział w wykładach45	
Sposób realizacji zajęć		udział w ćwiczeniach30	
zajęcia on-line, zajęcia w sali dydaktycznej		udział w egzaminie/ 2	
Liczba godzin		udział w konsultacjach (kontakt oferowany)15	
Wykład: 45 godz., Ćw. laboratoryjne: 30 godz.		Zajęcia wymagające bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego: 92, ECTS: 3	
		przygotowanie do egzaminu/ zaliczenia (studiowanie literatury)30	
		zajęcia praktyczne (przygotowywanie się do zajęć, samodzielne wykonywanie prac pisemnych i przygotowanie prezentacji)95	
		Praca własna studenta: 125, ECTS:5	
		Łącznie 217 godzin i ECTS: 8	
Termin realizacji przedmiotu			
2023/2024 letni			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
obowiązkowy		polski	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
<ul style="list-style-type: none">- Metoda projektów (projekt badawczy, wdrożeniowy, praktyczny)- Metody podające:<ul style="list-style-type: none">•prelekcjaMetody problemowe:<ul style="list-style-type: none">•wykład problemowyMetody aktywizujące:<ul style="list-style-type: none">•analiza przypadków- Metody praktyczne:<ul style="list-style-type: none">•ćwiczenia laboratoryjne,•metoda projektów		Sposób zaliczenia	
		Egzamin	
		Formy zaliczenia	
		<ul style="list-style-type: none">- Wykład: test pisemny z pytaniami (zadaniami) otwartymi i zamkniętymi/ Ćwiczenia: wykonanie prac zaliczeniowych: przygotowanie prezentacji, statystyczna graficzna analiza danych oraz interpretacja jej wyników- egzamin pisemny z pytaniami (zadaniami) otwartymi- egzamin pisemny testowy	
		Podstawowe kryteria oceny	

Łączna ocena z przedmiotu stanowi wynikową ocenę z uzyskanych składowych – egzaminu z wykładu (60 % oceny końcowej) i zaliczenia z ćwiczeń (40 % oceny końcowej); Niezależnie należy uzyskać minimum 51% z sumy punktów w części ćwiczeniowej (praca własna studenta i kolokwia) i minimum 51% z sumy punktów z egzaminu w części wykładowej (test pytań otwartych i zamkniętych).

Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się

	egzamin pisemny / wykonywany projekt	dyskusja na zajęciach
K_W01	X	
K_W03	x	
K_U02	x	x
K_U05	x	x
K_K02	x	
K_K03	x	x

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi**A. Wymagania formalne**

Brak

B. Wymagania wstępne

znajomość podstawowych treści z zakresu ochrony i kształtowania środowiska, geoekologii

Cele kształcenia

Wprowadzenie do zasad ekorozwoju i podstawowych dokumentów sporządzanych na szczeblu lokalnym i regionalnym
 Praktyczne zapoznanie z celami ochrony środowiska i planowaniem jego ochrony w gminach
 Zapoznanie z celami ochrony środowiska i planowaniem jego ochrony na terenie powiatu i województwa
 Nabycie umiejętności oceny głównych zagrożeń środowiska i zasad jego ochrony
 Wprowadzenie do zasad planowania gospodarki niekoemisyjnej
 Wprowadzenie do zagadnień związanych z planowaniem ochrony przyrody
 Nabycie umiejętności pozyskiwania, analizowania i weryfikacji walorów przyrodniczych pod kątem zarządzania zasobami przyrodniczymi i ich ochroną
 Praktyczne zapoznanie z podstawowymi celami i zasadami ochrony przyrody
 Nabycie umiejętności weryfikacji zasad ochrony przyrody i ich implementacji dla potrzeb tworzenia dokumentów planistycznych;
 Turystyka na obszarach chronionych – zasady planowania, ograniczenia i szanse rozwoju
 Umiejętność oceny procesów przyrodniczych zachodzących w środowisku i ich znaczenia dla programowania rozwoju przestrzennego
 Poznanie zasad konstrukcji dokumentacji zasobów środowiska i opracowań dla celów jego ochrony,
 Poznanie potrzeb i narzędzi ochrony krajobrazu oraz prawnych uwarunkowań jego ochrony.

Treści programowe

A: Problematyka wykładu

A1.Pojęcie polityki ochrony środowiska (ekologicznej, sozologicznej)

A2.Podstawowe zasady i metody planowania strategicznego i ich zastosowanie w programowaniu ochrony środowiska

A3.Ogólnopolska polityka ochrony środowiska w świetle dokumentów strategicznych

A4.Zasady opracowania wojewódzkich programów ochrony środowiska w świetle polskich doświadczeń

A5.Zasady i metody opracowania lokalnych (powiatowych i gminnych) programów ochrony środowiska

A6.Inne doświadczenia w zakresie strategicznego planowania ochrony środowiska na przykładzie gminnych planów gospodarki niskoemisyjnej

A7.Plany ochrony jako narzędzie rozwoju zrównoważonego

A8.Podstawowe zasady i cele planowania ochrony przyrody

A9.Ochrona przyrody na szczeblu lokalnym i regionalnym

A10.Rola inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczych w opracowaniu celów i zasad ochrony

A11.Identyfikacja zagrożeń dla realizacji celów ochrony

A12.Implementacja ochrony przyrody – integracja z gospodarką przestrzenną i dokumentami strategicznymi

A13.Ochrona krajobrazu w ujęciu przepisów prawa

A14.Problematyka audytu krajobrazowego i krajobrazów priorytetowych

A15.Zakres i konstrukcja dokumentów prawnych z zakresu ochrony środowiska i krajobrazu

A16.Ochrona krajobrazu w działaniach inwestycyjnych

A17.Procesy przyrodnicze i ich znaczenie dla planowania i zagospodarowania przestrzennego

B. Problematyka ćwiczeń

- B1. Analiza zgodności treści wybranego gminnego programu ochrony środowiska z zasadami sporządzania dokumentów strategicznych i innymi dobrymi praktykami
- B2. Próba zaprojektowania zestawu wskaźników dla polityki ochrony środowiska w odniesieniu do wybranego problemu sozologicznego.
- B3. Analiza wybranego planu ochrony (lub zadań ochronnych) obszaru Natura 2000/ rezerwatu przyrody/ parku krajobrazowego
- B4. Analiza powiązań przyrodniczych w systemie płatów i korytarzy oraz systemie obszarów chronionych

Wykaz literatury

Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

- Borys T. (red.), Wskaźniki zrównoważonego rozwoju, Wyd. Ekonomia i Środowisko, Warszawa – Białystok.
- Czochoński J., 2010, Krajobraz w systemie monitoringu planowania i rozwoju przestrzennego. Założenia do monitoringu na poziomie regionalnym, Ser. Problemy Ekologii Krajobrazu, pod red. S.Horskiej-Schwarz, Tom XXVI, Uniw. Wrocławski, PAEK, Wrocław.
- Czochoński J., Pietruszewski J., 2016, Polityka ochrony krajobrazu w województwie pomorskim – w kierunku audytu krajobrazowego w województwie pomorskim, Samorząd Pomorza, Zeszyty Problemowe, Nr 3/2016, UMWP, Gdańsk.
- Kistowski M., Staszek W., 1999, Poradnik do opracowania gminnych i powiatowych programów zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska, Wydawnictwo DJ, Gdańsk.
- Kistowski M., Staszek W., 2004, Abiotyczne komponenty środowiska przyrodniczego (w:) M.Ciechanowski, W.Fałtynowicz, S.Zieliński (red.) Planowany rezerwat przyrody „Dolina Mirachowskiej Strugi” na Pojezierzu Kaszubskim, Acta Bot. Cassub., s.9-19.
- Korwel B., 2003, Problemy delimitacji i ochrony obszarów Natura 2000 na przykładzie Specjalnego Obszaru Ochrony Jeziora Raduńsko-Ostrzyckie na Pojezierzu Kaszubskim, Przegląd Przyrodniczy t. XIV z.1-2, s.163-171.
- Kistowski M., 2006, Wpływ programów ochrony na środowisko przyrodnicze. Ocena jakości i eko innowacyjności programów ochrony środowiska województw opracowanych w latach 2001-2005, Studia nad Zrównoważonym Rozwojem Tom III, Komitet „Człowiek i Środowisko” przy Prezydium PAN, Fundacja Rozwoju Uniw. Gdańskiego, Gdańsk–Warszawa
- Lipińska B., 2011, Ochrona dziedzictwa kulturowego ujęcie krajobrazowe, Wyd. Arch. PG, Gdańsk.
- Macias A., Bródka S., 2013, Przyrodnicze podstawy gospodarowania przestrzenią, Wyd.Nauk. PWN, Warszawa.
- Matyjasik P., 2012, Metodyka waloryzacji przyrodniczej. Część I: Zastosowania w ochronie przyrody. Studia Ecologiae et Bioethicae, UKSW, 10, 3.
- Pawlaczyk P., Jermaczek A., 2009, Poradnik lokalnej ochrony przyrody, Wyd. Klubu Przyrodników, Świebodzin.
- Sas-Bojarska A., 2017, Wielkie inwestycje w kontekście zagrożeń i ochrony krajobrazu, Wyd. Arch. PG, Gdańsk.
- Przewoźniak M., Czochoński J., 2020, Przyrodnicze podstawy gospodarki przestrzennej, Bogucki Wyd.Nauk., Gdańsk-Poznań.
- Staszek W., 2001, Wpływ melioracji torfowisk wysokich i przejściowych na funkcjonowanie geosystemów obszarów pojeziernych (w:) Przemiany środowiska przyrodniczego Polski a jego funkcjonowanie, Problemy Ekologii Krajobrazu, t.X, praca zbior. pod red. K.German i J.Balona, Uniwersytet Jagielloński, Kraków, s.75-82.
- Staszek W., 2017, Wskaźniki udziału obszarów zieleni w wybranych miastach województwa pomorskiego jako podstawa działań programowych i planistycznych, Rozwój Regionalny i Polityka Regionalna, 37 (2017).

B. Literatura uzupełniająca

- Dobrzańska B., Dobrzański G., Kielczewski D., 2008, Ochrona środowiska przyrodniczego, PWN, Warszawa.
- Kistowski M., Wiśniewski P., 2017, Niskowęglowy rozwój obszarów wiejskich w Polsce a plany gospodarki niskoemisyjnej. Wyd. Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk.
- Pietrzak M., 2010, Podstawy i zastosowania Ekologii krajobrazu, PWSZ, Leszno
- Plany zadań ochronnych w pigułce na przykładzie obszarów Natura 2000 w województwie pomorskim, RDOŚ Gdańsk, 2014.
- Staszek W., 2018, Influence of functional environmental processes on selected coastal ecosystems of the Gdańsk seashore, Ecological Questions 29 (2018)

Kierunkowe efekty uczenia się	Wiedza
K_W01 (P7U_W, P7S_WG) K_W03 (P7U_W, P7S_WG) K_U02 (P7U_U, P7S_UW) K_U05 (P7U_U, P7S_UK) K_K02 (P7U_K, P7S_KK) K_K03 (P7U_K, P7S_KO)	K_W01 (P7U_W, P7S_WG) Rozpoznaje złożoność uwarunkowań polityczno-gospodarczych ochrony środowiska (A1, A2, A3, A4, A5, A6, A7, A12, A13, A14, A15, B1) K_W03 (P7U_W, P7S_WG) tłumaczy wpływ uwarunkowań przyrodniczych, społecznych i gospodarczych na proces strategicznego planowania ochrony środowiska na przykładzie gminnych i wojewódzkich planów ochrony (A2, A4, A5, A8, A9, A10, A11, A16, A17, B2, B3, B4)
	Umiejętności
	K_U02 (P7U_U, P7S_UW) Wyodrębnia właściwe informacje z dokumentów prawnych, planistycznych oraz z inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczych w celu wykorzystania ich w opracowaniu celów i zasad ochrony środowiska (A4, A5, A12, A15, B2) K_U05 (P7U_U, P7S_UK) identyfikuje założenia co do powiązań gospodarczych, społecznych i przyrodniczych w celu projektowania właściwych rozwiązań w zakresie ochrony przyrody (A4, A5, A11, A12, B1, B2, B3, B4)
	Kompetencje społeczne (postawy)

K_K02 (P7U_K, P7S_KK) Implementuje cele i zadania ochrony środowiska do dokumentów planistycznych w celu optymalizacji rozwiązań i łagodzenia konfliktów przestrzennych (A4, A5, A12, A15, A16, B1, B4)

K_K03 (P7U_K, P7S_KO) Projektuje zestawy wskaźników e celu kształtowania polityki ochrony środowiska na różnych szczeblach władzy lokalnej i regionalnej w odniesieniu do wybranego problemu sozologicznego (A4, B2)

Kontakt

wojciech.staszek@ug.edu.pl